

KUTSESTANDARD

KUTSENIMETUS

Kutsetase	Kutsenimetus	Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
I	Puudub		Puudub
II	Puudub		Puudub
III	Arhitekt		Arhitekt III
IV	Volitatud arhitekt		Volitatud arhitekt IV
V	Volitatud arhitekt		Volitatud arhitekt V

A-OSA KUTSEKIRJELDUS	
Kutsestandardi A-osa on kirjeldav ja informatiivne ning kasutatakse eelkõige infoallika, mitte hindamisalusena.	
A.1 TÖÖVALDKONNAD JA AMETINIMETUSED	
Arhitekt töötab spetsialistina planeeringute koostamisel ja ehitiste projekteerimisel. Volitatud arhitekt töötab vastutava tippspetsialistina planeeringute koostamisel ja ehitiste projekteerimisel või riigi- ja omavalitsusasutuste vastavatel ametikohtadel. Arhitekt, projekteerija, peaarhitekt	
A.2 TÖÖ EESMÄRK JA SISU LÜHIKIRJELDUS TASEMETI	
Arhitekti töö eesmärgiks on ruumilise terviklahenduse väljatöötamine, ühendades tehnoloogilised, tehnilised, kunstilised ja ökonoomilised lahendused. Arhitekt on ülikooli või sellega võrreldava õppeasutuse arhitektiõppe lõpetanud isik. Oma töös lähtub arhitekt heast planeerimis-, projekteerimis-, ja ehitustavast.	
III kutsetase	Arhitekt III on spetsialist, kes on volitatud arhitekti juhendamisel võimeline koostama ja hindama maa-alade, linnade ja asulate ruumilisi planeeringuid, ehitusprojekte ja ehitisi
IV kutsetase	Volitatud arhitekt IV on ehitusseaduse vastutava spetsialisti mõistele vastav spetsialist, kes on võimeline iseseisvalt ja omal vastutusel koostama, hindama ja juhtima keskkonna ning ehituskoha suhtes tavapäraste maa-alade, linnade ja asulate ruumilisi planeeringuid, ehitusprojekte ja ehitisi
V kutsetase	Volitatud arhitekt V on ehitusseaduse vastutava spetsialisti mõistele vastav tippspetsialist, rahvusvahelisel tasemel ekspert, kes on võimeline iseseisvalt ja omal vastutusel koostama, hindama ja juhtima keskkonna ja ehituskoha suhtes eriti nõudlikke ja avalikkuse kõrgendatud tähelepanu all olevaid maa-alade, linnade ja asulate ruumilisi planeeringuid, ehitusprojekte ja ehitisi* * Avalikkuse kõrgendatud tähelepanu all olevate planeeringute, ehitusprojektide ja ehitiste all mõeldakse: <ul style="list-style-type: none"> - Väärtuslikud kultuurmaastikud - Linnakeskused - Kaitsealused ehitised - Miljöväärtuslikud alad - Ajalooliselt, kultuuriliselt, ehituskunstiliselt või maastikuliselt olulised alad ja objektid - Eriti nõudlikud restaureerimisobjektid - Objektid, mille kasutusotstarve muutub oluliselt nõudlikumas suunas

A.3 TÖÖ OSAD JA TEGEVUSED	Kutsetase		
	III	IV	V
1. Planeeringute koostamise juhtimine		X	X
1.1 Planeeringu koostamise korraldamine ja koostöö planeerimisprotsessis osalejatega		X	X
1.2 Planeeringu koostamises osalejate juhtimine sh planeeringu erinevate osade koostamise koordineerimine		X	X
2. Planeeringu koostamine kõigis planeeringu liikides ja staadiumides	X	X	X
2.1 Planeeringuobjekti ülevaatus ja ruumiline analüüs	X	X	X
2.2 Planeeringuala ruumilise lahenduse koostamine	X	X	X
2.3 Planeeringuala ruumilise lahenduse vormistamine	X	X	X

2.4 Huvitatud osapoolte (sh omanike, KOV, riigiasutuste, avalikkuse) huvide arvestamine ja tasakaalustamine		X	X
2.5 Planeeringu tutvustamine ja kaitsmine kooskõlastamise ning avalikustamise protsessis		X	X
3. Ehitusprojektide koostamise juhtimine		X	X
3.1 Ehitusprojekti koostamise korraldamine, sh ehitusprojekti erinevate osade koostamise koordineerimine		X	X
3.2 Ehitusprojekti välisruumi, asendiplaani, arhitektuurse ja sisearhitektuurse osa koostamises osalejate juhendamine/juhtimine		X	X
3.3 Koostöö kasutaja, tellija, ja ametkondadega		X	X
4. Ehitusprojektide välisruumi, asendiplaani, arhitektuurse ja sisearhitektuurse osa koostamine selle kõigis staadiumides	X	X	X
4.1 Lähtetingimuste analüüs ja ehitusprojekti eskiisi koostamine	X	X	X
4.2 Ehitusprojekti koostamine	X	X	X
4.3 Osalemine ehitus- ja ehitiste kasutuselevõtu protsessis	X	X	X
5. Planeeringute kõigi liikide ja ehitusprojektide ning ehitiste hindamine välisruumi, asendiplaani, arhitektuuri ja sisearhitektuuri osades		X	X
5.1 Planeeringu erinevate liikide kooskõla hindamine		X	X
5.2 Ehitusprojekti planeeringule vastavuse hindamine		X	X
5.3 Planeeringute, ehitusprojektide ja ehitiste ekspertiisi(de) tegemine		X	X
5.4 Osalemine arhitektuurivõistluste ettevalmistamises ja žürii töös		X	X
6. Büroo tegevuse juhtimine		X	X
6.1 Büroo töö planeerimine		X	X
6.2 Lepinguliste suhete haldamine ja arendamine		X	X

A.4 TÖÖVAHENDID

Arhitekt kasutab oma töös tavapäraseid bürootöövahendeid, erinevaid kommunikatsioonitehnikaid, kontori- ja projekteerimistarkvara ning maketeerimisvahendeid

A.5 TÖÖKESKKOND JA ERIPÄRA

Arhitekti töö toimub valdavalt arhitektibüroos. Töö võib toimuda ka ametiasutustes, välitingimustes objektil ja mujal. Ehitusobjektile tuleb järgida ohutusnõudeid, siseruumides kehtivad üldised bürooruumidele esitatavad tervisekaitsenõuded. Töö on loominguiline, kuid võib olla periooditi vaimselt pingeline. Töökoormus võib jaotuda ebaühtlaselt.

A.6 VÕIMED JA ISIKUOMADUSED

- 1) ruumitaju ja ruumilise ettekujutamise võime
- 2) loominguiline mõtlemine
- 3) loogiline mõtlemine ja üldistusvõime
- 4) iseseisvus ja otsustamisjulgus
- 5) vastutusvõime ja täpsus
- 6) koostöövõime ja suhtlemisoskus
- 7) pingetaluvus
- 8) saavutusvajadus
- 9) ilumeel

A.7 KUTSEALANE ETTEVALMISTUS

Ülikool või sellega võrreldava õppeasutuse arhitektiõpe, mis on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiviga 7. septembrist 2005, 2005/36/EÜ, „Kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta” ja Eesti Vabariigi Valitsuse 25. oktoobri 2004. a määrusega nr 312, „Arstiõppe,

loomaarstiõppe, proviisoriõppe, hambaarstiõppe, ämmaemandaõppe, õeõppe, arhitektiõppe ja ehitusinseneriõppe raamnõuded¹.

B-OSA KUTSENÕUDED

Kutsestandardi B-osas esitatakse nõuded oskustele ja teadmistele. B-osa annab aluse inimeste kutseoskuste hindamisele kutseomistamisel ning õppe- ja täiendkoolituskavade koostamisele.

B.1 KOMPETENTSID

1. Planeeringute koostamise juhtimine

III kutsetase	IV kutsetase	V kutsetase
1.1 Planeeringu koostamise korraldamine ja koostöö planeerimisprotsessis osalejatega		
	1.1.1 Tunneb planeerimisalaseid ja sellega seonduvaid õigusakte	
	1.1.2 Teab planeerimisprotsessis osalejaid, tasakaalustab ja kooskõlastab nende huvid ning vajadused	
	1.1.3 Tunneb planeeringute koostamise ja menetlemise protseduure ning tegutseb vastavalt sellele	
1.2 Planeeringu koostamises osalejate juhtimine sh planeeringu erinevate osade koostamise koordineerimine		
	1.2.1 Määrab vajalikud kompetentsid tulenevalt planeeringu kohast ja koostab vastava meeskonna	
	1.2.2 Juhib planeeringu ruumilise lahenduse koostamist	
	1.2.3 Koordineerib planeeringu erinevate osade koostamist	
	1.2.4 Teeb planeerimisprotsessi käigus vajalikud otsustused konkreetse planeerimislahenduse kohta, arvestades ja tasakaalustades erinevate osapoolte huve	
	1.2.5 Vastutab planeeringu tervikliku lõpptulemuse eest	

2. Planeeringu koostamine kõigis planeeringu liikides ja staadiumides

III kutsetase	IV kutsetase	V kutsetase
2.1 Planeeringuobjekti ülevaatus ja ruumiline analüüs		
	2.1.1 Selgitab välja tellija soovid ja vajadused	
	2.1.2 Tutvub planeeringuobjekti ja selle naabrusega	
	2.1.3 Tutvub varasemate ja erinevat liiki uuringute, arengukavade, planeeringute ja projektidega	
	2.1.4 Määrab täiendavate uuringute vajaduse ja koostab töögraafiku	
	2.1.5 Analüüsib planeerimisobjekti võimalusi lähtudes kogutud andmetest	
2.2 Planeeringuala ruumilise lahenduse koostamine		
	2.2.1 Koostab esialgse planeerimisskeemi planeeringu algatamise taotlemiseks ja vajadusel konsulteerib tellijat planeeringu algatamise ettepaneku koostamisel	
	2.2.2 Koostab planeeringu eskiisi, lähtudes erinevate osapoolte huvidest ja nõudmistest neid tasakaalustades	
	2.2.3 Koostab ja vormistab planeeringu, lähtudes erinevate osapoolte huvidest ja nõudmistest ning neid tasakaalustades	
2.3 Planeeringu vormistamine		
	2.3.1 Vormistab planeerimislahenduse seletuskirja	
	2.3.2 Vormistab planeerimislahenduse graafilise osa	
	2.3.3 Vajadusel valmistab esitlusmaterjalid (makett jt illustreerivad materjalid) või korraldab nende valmistamise	
	2.3.4 Koondab, süstematiseerib ja vormistab planeerimislahenduse juurdekuuluva dokumentatsiooni	
2.4 Huvitatud osapoolte (sh omanike, KOV, riigiasutuste, avalikkuse) huvide arvestamine ja tasakaalustamine		

	2.4.1 Korraldab erinevate huvitatud osapoolte kohtumisi ja osaleb nendel
	2.4.2 Korraldab planeerimisprotsessiga kaasnevat kirjavahetust
	2.4.3 Vastutab planeeringu osapoolte huvide tasakaalustatuse tagamise eest
2.5 Planeeringu tutvustamine ja kaitsmine kooskõlastamise ning avalikustamise protsessis	
	2.5.1 Kasutab erinevaid audio-, video-, konverentsi- ja esitlusmeetodeid ja – vahendeid
	2.5.2. Suhtleb planeerimisprotsessis osalevate ja sellega seotud riigi- ja omavalitsusasutustega, ühiskondlike organisatsioonide ja avalikkusega, omanike ning teiste huvitatud isikute ja võimalike koostööpartneritega
	2.5.3 Kasutades erinevaid suhtlemismetoodikaid saavutab kokkuleppeid või vajadusel kompromisse, säilitades planeeringulahenduse professionaalsuse ja terviklikkuse

3. Ehitusprojektide koostamise juhtimine		
III kutsetase	IV kutsetase	V kutsetase
3.1 Ehitusprojekti koostamise korraldamine, sh ehitusprojekti erinevate osade koostamise koordineerimine		
	3.1.1 Määrab konkreetsest projektist tulenevalt projekti eriosade vajaduse ja suhtleb projekti erinevate osade koostajatega	
	3.1.2 Lähtub projekteerimis- ja ehitusalasest seadusandlusest	
	3.1.3 Tunneb ehitusprojekti staadiume ja nende tähendust	
	3.1.4 Lähtub oma tegevuses ehitusprojekti koostamise ja realiseerimise tavapärasest protsessist	
3.2 Ehitusprojekti välisruumi, asendiplaani, arhitektuurse ja sisearhitektuurse osa koostamises osalejate juhendamine/juhtimine		
	3.2.1 Määrab vajalikud kompetentsid konkreetsest projektist tulenevalt	
	3.2.2 Koostab ja juhendab kompetentside vajadusest tulenevat meeskonda	
	3.2.3 Juhib ehitusprojekti lahenduste koostamist	
	3.2.4 Teeb projekti koostamise käigus vajalikud otsused lähtudes projekti erinevate osade vajadustest ja staadiumi iseloomust	
	3.2.5 Vastutab projekti tervikliku lõpplahenduse eest	
3.3 Koostöö kasutaja, tellija, ja ametkondadega		
	3.3.1 Tunneb ehitushanke kulgu ja selles osalejaid	

4. Ehitusprojektide välisruumi, asendiplaani, arhitektuurse ja sisearhitektuurse osa koostamine selle kõigis staadiumides		
III kutsetase	IV kutsetase	V kutsetase
4.1 Lähtetingimuste analüüs ja ehitusprojekti eskiisi koostamine		
	4.1.1 Selgitab ja analüüsib kasutaja vajadusi ning võimalusi	
	4.1.2 Vaatab üle ja analüüsib kavandatava ehitise asukohta	
	4.1.3 Analüüsib avalikke huve ja teeb koostööd ametkondadega	
	4.1.4 Koostab ehitise funktsionaalse programmi	
	4.1.5 Koostab ehitise plaanilis-mahulise eskiislahenduse	

4.2 Ehitusprojekti koostamine
4.2.1 Koostab ehitusprojekti eel-, põhi- ja tööprojekti lahendused standardis ettenähtud mahus
4.2.2 Teeb koostööd erinevate osade (tarandid, tehnosüsteemid jms) projekteerijatega
4.2.3 Tagab ehitusprojekti vastavuse kehtivatele nõuetele ja esitatud lähteandmetele
4.2.4 Vormistab projektdokumentatsiooni
4.2.5 Nõustab tellijat kooskõlastuste ja ehitusloa taotlemisel
4.2.6 Säilitab ehitusprojekti nõuetekohaselt
4.3 Osalemine ehituse ja ehitiste kasutuselevõtu protsessis
4.3.1 Teostab autorijärelevalvet objekti autori(te) autoriõiguse tagamiseks ja kaitseks ning ehitise vastavuse tagamiseks projektdokumentatsioonile. Täpsustab ja täiendab vajadusel ehitusprojekti ehitusprotsessi käigus
4.3.2 Teostab vajadusel omanikujärelevalvet välisruumi, asendiplaani, arhitektuuri ja sisearhitektuuri osades
4.3.3 Koostab ehitise mõõdistusprojekti välisruumi, asendiplaani, arhitektuuri ja sisearhitektuuri osades
4.3.4 Koostab hooldus- ja kasutusjuhendid välisruumi, asendiplaani, arhitektuuri ja sisearhitektuuri osades
4.3.5 Täidab oma kohustusi tellija ees ehitise garantiiajal

5. Planeeringute kõigi liikide ja ehitusprojektide ning ehitiste hindamine välisruumi, asendiplaani, arhitektuuri ja sisearhitektuuri osades		
III kutsetase	IV kutsetase	V kutsetase
5.1 Planeeringu erinevate liikide vastavuse hindamine		
	5.1.1 Hindab planeeringu erinevate liikide omavahelist vastavust	
5.2 Ehitusprojekti planeeringule vastavuse hindamine		
	5.2.1 Hindab ehitusprojekti vastavust planeeringuga kavandatud arengule, lähtudes ehitatava keskkonna kvaliteedist, avalikkuse ja huvitatud osapoolte huvidest	
	5.2.5 Hindab ehitusprojekti vastavust planeeringus esitatud tingimustele ja piirangutele	
	5.2.8 Vajadusel esitab argumenteeritud seisukoha ehitusprojekti vastavusest planeeringule (ekspertiis)	
5.3 Planeeringute, ehitusprojektide ja ehitiste ekspertiisi(de) tegemine		
	5.3.1 Hindab planeeringuid, ehitusprojekte ja ehitisi, lähtudes: a) ehitatava keskkonna üldisest kvaliteedist, b) lahenduste tehnoloogilisest, tehnilisest, kunstilisest ja ökonoomilisest tasemest, c) vastavusest kehtivale seadusandlusele, d) neile esitatud eesmärkidele, e) heale projekteerimis- ja ehitustavale	
5.4 Osalemine arhitektuurivõistluste ettevalmistamises ja žürii töös		
	5.4.1 Osaleb võistluse toimkonna töös	
	5.4.2 Töötab välja võistlustingimused vastavalt arhitektuurivõistluste korraldamise headele tavadele	
	5.4.3 Osaleb professionaalina võistluse žürii töös	

6. Büroo tegevuse juhtimine		
III kutsetase	IV kutsetase	V kutsetase
	6.1 Büroo töö planeerimine	
	6.2 Lepinguliste suhete haldamine ja arendamine	

SPETSIALISEERUMISEGA SEOTUD KOMPETENTSID
B.2 LÄBIVAD KOMPETENTSID JA BAASTEADMISED

III kutsetase	IV kutsetase	V kutsetase
1. Loominguline valdkond		
1.1 Ruumi ja eelkõige ehitatud keskkonna kultuurilise, ajaloolise, eetilise, sotsiaalse, loodusliku, tehnoloogilise ja majandusliku tausta tundmine		
1.2 Eesti ja maailma arhitektuuri, kunsti ja linnaehituse ajaloo ning nende kirjeldamise enamlevinud teoreetiliste käsitluste tundmine		
1.3 Ehitusvaldkonna ja planeerimise kultuurilise, sotsiaalse, keskkonnaalase, majandusalase ja professionaalse tausta tundmine		
1.4 Terviklikult ja omavahel seostatult tellija soovide ning ruumiprogrammi, planeeringu ja arhitektuurse projekti olemuslikku tähendust ja kirjeldust ning eespool nimetatute baasil tekkiva ruumilise tegelikkuse nägemine		
1.5 Projekteerimisprotsessis erinevate lahenduste katsetamine, analüüsimine ja hindamine nendest järeltööde tegemine, mis lõpliku projektlahenduse koostamisel toetuvad piisavale loominguilisele, esteetilisele, filosoofilisele, meetodilisele ja teoreetilisele alusele		
1.6 Planeeringu ja arhitektuurse projekti lahenduse viimine esteetilise kvaliteedini, mis arvestab kujuneva tegelikkuse ruumilist, kultuurilist ja ajaloolist konteksti ning suhtub säästvalt keskkonna, töö ja raha kasutamisse ning toetab tellija ja avalikkuse huvide arvestamist ning nende seadmist õiglasesse tasakaalu		
1.7 Projektlahenduse põhjal tekkinud tegelikkuse hindamine ja analüüsimine ning sellest järeltööde tegemine		
1.8 Mastaabi ja proportsiooni tunnetamine		
2. Väljendusvaldkond		
2.1 Enamlevinud kommunikatsioonitehnoloogiate ja meetodite kasutamine ja tundmine arhitektuuri valdkonnas: kirjalik ja suuline väljendus- ja suhtlemisoskus, joonistamine, maalimine, joonestamine, modelleerimine, maketeerimine, projektsioonivahendite ning nende tarkvara valdamine jms		
2.2 Ruumilise planeerimise sidusalade (geodeesia, geoloogia, geograafia, konstrueerimine, tehnoloogia jne) ning nende esitluse tehnoloogiate tundmine		
2.3 Planeeringule ja projektlahendusele piisavalt selge, detailse ning ülevaatliku esitlusvormi andmine, mis lubaks selle olemust ja tähendust mõista üheselt nii professionaalsel tasemel kui ka avalikkusega suhtlemisel		
2.4 Selgelt, analüütiliselt ja loogiliselt kogu erialavaldkonda katvate seletuskirjade, raportite ja ülevaadete koostamine		
3. Konstruktivne ja tehnoloogiline valdkond		
3.1 Teoreetilise mehaanika, tugevusõpetuse, ehitusmehaanika, ehitusfüüsika, materjaliõpetuse valdkondade üldpõhimõtete tundmine		
3.2 Geotehnika, ehituskonstruksioonide projekteerimise, ehitusala tootmistehnoloogia ja ehitusmaterjalide kasutamise üldpõhimõtete tundmine		
3.3 Hoonete tüpologia tundmine ja funktsionaalne kavandamine		
3.4 Ehitiste tehnosüsteemide (küte ja ventilatsioon, veevarustus ja kanalisatsioon, elektripaigaldis jms) kavandamise üldpõhimõtete tundmine		
3.5 Enam levinud tarindite lahendamise põhimõtete tundmine, mis võimaldavad püstitada ülesandeid ehituskonstruktorile		
3.6 Eelnimetatud insenerteadmiste tundmine tasemel, mis võimaldab püstitada ülesandeid planeeringute ja ehitusprojektide eriosade koostajatele		
4. Keskkonna valdkond		
4.1 Keskkonna ruumilise, kultuurilise, ajaloolise, eetilise, esteetilise, sotsiaalse, loodusliku, tehnoloogilise ja majandusliku tausta ning nende aspekte kirjeldavate põhiliste teooriate tundmine		
4.2 Globaliseerumise ja jätkusuutliku arengu põhimõtete tundmine planeerimise,		

projekteerimise ja ehitustegevuse valdkonnas	
4.3 Loodus keskkonna ja ehitatud keskkonna analüüsimine ja arvestamine, lähtudes üldnimilikest ja esteetilisest väärtustest ning jätkusuutlikust arengust	
5. Kultuurivaldkond	
5.1 Inimeste, keskkonna ja ehitiste vaheliste kultuuriliste ja ajalooliste seoste tundmine	
5.2 Tehnika ja tehnoloogiate kui kultuuri ja kultuuriajaloo osa tundmine	
5.3 Planeeringu ja ehitusprojekti sidumine tervikuks, toetudes kollektiivsele kultuurikogemusele	
6. Sotsiaalne valdkond	
6.1 Keskkonna ja inimühiskonna vaheliste seoste tundmine	
6.2 Eesti Arhitektide Liidu kutse-eesitika normide tundmine ja järgimine	
6.3 Eetiline toimimine keskkonna, ühiskonna, tellija ja oma professioni suhtes	
7. Juriidiline valdkond	
7.1 Ehitatavat keskkonda käsitleva seadusandluse (planeerimisseadus, ehitusseadus ja teised planeerimistegevuse ning ehitusalaga seonduvad seadused, määrused jm õigusaktid) ja haldusmenetluse ning asjaõiguse põhimõtete tundmine	
7.2 Rahvusvaheliste ja Eesti ehitusvaldkonna standardites ja tehnilistes normides orienteerumine	
	7.3 Ettevõtlust reguleeriva seadusandluse tundmine – IV, V kutsetase
7.4 Eestis toimivate seaduste, ehitusstandardite ja tehniliste normide leidmine ja kasutamine	
8. Majandusalane valdkond	
8.1 Ühiskonna, raha-, kinnisvara- ning ehitusturu arengusuundade tundmine	
8.2 Põhiliste ehitiste majandusliku ja tehnilise analüüsi aluste tundmine ning ehitiste, ehitustoodete ning ehitusprojektide hindamise aluste tundmine	
B.3 MUUD NÕUDED	

C-OSA ÜLDTEAVE JA LISAD

Kutsestandardi C-osa annab teavet kutsestandardi koostamise ja kutseomistamise kohta.

C.1 INFO KUTSEOMISTAMISE KOHTA

Arhitekt III on ülikooli või sellega võrreldava õppeasutuse diplomiõppe läbinud ja lõpetanud isik või muu kõrghariduse olemisel lisaks vajalik 3-aastane planeerimise ja/või projekteerimise alane töökogemus

Volitatud arhitekt IV tase vastab järgmistele nõuetele:

- Omab piisavat ja kvaliteetsel (heal) tasemel praktilise planeerimise ja/või projekteerimise kogemust

Ja soovitatavalt:

- On saavutanud auhinnalise või äramärgitud koha rahvusvahelistelt või auhinnalise koha üleriigilistelt arhitektuurivõistluselt
- On leidnud äramärgimist Eesti aasta parima teatud tüüpi (teatud konstruktsioonis) ehitise valimisel.

Volitatud arhitekt IV kutse eeldab lisaks arhitekti tiitlile vähemalt 3-aastast praktilise planeerimise ja/või projekteerimise alast töökogemust viimase 6 aasta jooksul.

Volitatud arhitekt V on rahvusvahelisel tasemel ekspert, kes vastab järgmistele nõuetele:

- Omab rahvusvahelist erialast koostöökogemust või
- On saavutanud auhinnalise või äramärgitud koha rahvusvaheliselt arhitektuurivõistluselt või
- On leidnud avaldamist välisriigi eriala(aja)kirjanduses või
- On esinenud rahvusvahelisel arhitektuurinäitusel või
- On läbinud täiendkoolituse välisriigis

ja

- On tunnustatud ekspert oma eriala mingis kitsamas lõigus (planeerimises, mingit kindlat tüüpi ehitiste ala, vms) või
- On saavutanud auhinnalise või äramärgitud koha rahvusvahelistelt või auhinnalise koha üleriigilistelt arhitektuurivõistluselt või
- On saavutanud esikoha/peaauhinna Eesti aasta parima teatud tüüpi (teatud konstruktsioonis) ehitise valimisel.

Volitatud arhitekt V kutse eeldab lisaks arhitekti tiitlile vähemalt 5-aastast praktilise planeerimise ja/või projekteerimise alast töökogemust viimase 10 aasta jooksul.

C.2 INFO KUTSESTANDARDI KOHTA

1. Kutsestandardi number kutseregistris	Arhitekt III 19-05122007-01/1 Volitatud arhitekt IV 19-05122007-02/1 Volitatud arhitekt V 19-05122007-03/2
2. Kutsestandardi koostajad	Tiina Tallinn – Eesti Arhitektide Liit Ilmar Heinsoo - Eesti Arhitektide Liit; AIB ARX Enn Rajasaar - Eesti Arhitektide Liit; AB JVR Toomas Paaver - Eesti Arhitektide Liit; PAIK Arhitektid OÜ
3. Kutsestandardi kavandi tutvustamine	01.11-12.11.2007
4. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
5. Kutsenõukogu otsuse number ja kuupäev	05.12.2007 / nr 16
6. Kutsestandardi kehtivusaeg	Neli aastat

7. Kutsestandardi versioon	III, IV - esmatöötlus; V - uustöötlus
8. Kutseõukogu alavaldkond	Arhitektuur
9. Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (NACE)	Arhitektuuri ja projekteerimise ning nendega seotud tehniliste konsultatsioonide valdkond, kood 742.
10. Ametite klassifikaator (ISCO)	2. pearühma "Tippspetsialistid", kood 2141
11. Euroopa kvalifikatsioonide raamistik (EQF)	
12. Kutset omistav organ	Eesti Arhitektide Liit
13. Kutsekoda	
14. Viited õppekavadele eesti hariduse infosüsteemis	

C.3 KUTSENIMETUS VÕORKEELES

INGLISE KEELES

LEVEL	TITLE
I	
II	
III	Architect
IV	Chartered/Principal Architect
V	Chartered/Principal Architect

VEENE KEELES

УРОВЕНЬ	НАЗВАНИЕ
I	
II	
III	Архитектор
IV	Уполномоченный архитектор
V	Уполномоченный архитектор

C.4 KASUTATUD MATERJALID

C.5 KUTSETE SÜSTEEMI TERMINID JA SELETUSED

Kutsete süsteem – kutsealaste määratluste loomise ja arendamise ning kutsete omistamise terviklik süsteem, mis loob eeldused Eesti töötajate konkurentsivõime kasvuks ning kutsealase kompetentsuse arendamiseks, hindamiseks, tunnustamiseks ja võrdlemiseks.

Kutsetegevuse valdkond – samalaadsetel tööülesannetel põhinev tegevusvaldkond, mis hõlmab mitut lähedast kutset.

Kutse – hindamisprotsessi ametlik tulemus, mis saadakse, kui kutset omistav organ otsustab, et isik omab teatud kutsetegevuse valdkonnas tööülesannete täitmiseks vajalikku kompetentsust, mille tase on määratud vastavas kutsestandardis.

Kompetentsus – edukaks kutsealaseks tegutsemiseks vajalik teadmiste, oskuste, kogemuse ja hoiakute kogum.

Kutsestandard – dokument, milles kirjeldatakse kutsetegevust, tööülesandeid, -keskkonda ning määratletakse kompetentsusnõuded.

Kompetentsid – oskuste, teadmiste, võimete ja isikuomaduste kogumid, mis sisaldavad töö tegemiseks vajalikku iseseisvuse ja vastutuse määra, võimaldavad töötajal täita konkreetseid tööülesandeid ning väljenduvad tegevustena.

Kutsetasemed – raamistik, mille alusel klassifitseeritakse kutsesisesed kompetentsusnõuded hierarhilisse süsteemi.

Kutsetasemetest on I tase madalaim ja V tase kõrgeim:

I tase – põhilised kutsealased faktilised teadmised ja oskused täita tööülesandeid, kasutades asjakohast teavet ja lihtsaid juhiseid ning töövahendeid. Iseseisvus ja vastutus sarnaste ja korduvate tööülesannete täitmisel kontrollitud olukordades.

II tase – teadmised kutseala faktide, põhimõtete, protsesside ja üldiste mõistete kohta ning kutsealased oskused täita tööülesandeid, valides põhimeetodeid, töövahendeid, materjale ja teavet. Iseseisvus ja vastutus varieeruvate tööülesannete täitmisel tavapärares olukordades, mis nõuavad oma käitumise kohandamist.

III tase – süvendatud kutsealased teadmised ning laialdased kogemuslikud kutsealased oskused ja kutsealane meisterlikkus; laiaulatuslikud teoreetilised teadmised kutsetegevuse valdkonnas ning nendel põhinevad kutsealased oskused ja asjatundlikkus. Iseseisvus ja vastutus varieeruvate tööülesannete täitmisel olukordades, mis on tavaliselt ettearvatavad, kuid võivad muutuda. Enesejuhtimine, teiste töötajate juhendamine ja ressursside jagamine ning tööolukordade hindamine ja parendamine piiritletud tööülesannete osas

IV tase – laiaulatuslikud ja süvendatud teadmised kutsetegevuse valdkonnas ning põhilised teadmised kutsetegevusega seonduvates valdkondades. Laiaulatuslikud kutsealased oskused ning süvendatud asjatundlikkus kutsealaga seonduvates valdkondades, oskus välja töötada innovaatilisi lahendusi. Iseseisvus ja vastutus keeruliste tööülesannete täitmisel olukordades, mis võivad ettearvamatult muutuda. Enesejuhtimine, teiste töötajate juhendamine ja kontroll, ressursside juhtimine, hinnangu andmine teiste ja enda tegevusele ning kutseala arendamine.

V tase – kõrgeimal tasemel teadmised kutsetegevuse valdkonnas, valdkondadevaheliste seoste ja mõju mõistmine ning kõrgeimal tasemel kutsealased oskused; kaasaarvatud süntees ja hindamine, et luua uusi teadmisi ja protseduure ning valdkondadevahelisi seoseid. Iseseisvus, vastutus ja loovus komplekssete tööülesannete täitmisel olukordades, mis nõuavad uut strateegilist lähenemist. Ressursside ning integreeritud tegevuste ja protsesside juhtimine ja arendamine, strateegiline planeerimine ja tegevusele hinnangu andmine, uute visioonide loomine

Kutsed ei eelda kirjeldamist ja kutseomistamist kõigil tasemetel. Kutsetasemete vajalikkuse otsustab vastav kutsenõukogu. Iga konkreetse taseme nõuded, sealhulgas vajadusel ka sobiv haridustase, määratakse kindlaks kutsestandardis.

Kutseomistamine – protsess, mille käigus hinnatakse kutset taotleva isiku kutsealase kompetentsuse vastavust kutsestandardis toodud nõuetele ja väljastatakse kutsetunnistus.

Kutsetunnistus – kutset tõendav dokument, mis tõendab isiku kutsealase kompetentsuse vastavust kutsestandardis kehtestatud nõuetele.

Kutsenõukogu – Kutsekoja juurde moodustatud tööturu osapoolte esindajatest koosnev laiapõhjaline koostööorgan, mille tegevuse eesmärk on vastavas kutsetegevuse valdkonnas kutsete süsteemi arendamine ja rakendamine.

Kutset Omistav Organ – juriidiline isik või riigi- või valitsusasutus, kellele on antud õigus kutseid omistada.

Kutsekomisjon – kutseomistamise kvaliteedi ja erapooletuse tagamiseks Kutset Omistava Organi juurde moodustatud komisjon, kuhu kuuluvad vastava kutseala tunnustatud spetsialistid, tööandjad ja koolitajad.

Kutseregister – riiklik register, mis sisaldab teavet kutsenõukogude, kutsestandardite, kutset omistavate organite ning kehtivate kutsetunnistuste kohta.

C.6 LISAD